

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **PharmDr. Zdeněk Procházka**, zast. JUDr. Petrem Vaňkem, advokátem se sídlem Praha 1, Na Poříčí 12, proti žalované: **Česká lékárnická komora**, se sídlem Praha 4, Poliklinika Budějovická, Antala Staška 80, zast. Mgr. Jiřím Švejnohou, DiS, advokátem se sídlem Praha 3, Vinohradská 126, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 16. 4. 2009, č. j. 213/ČR/2008, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 11. 2011, č. j. 11 Ca 330/2009 – 45,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalobci se přiznává náhrada nákladů řízení ve výši 2.880 Kč. Uvedenou částku je žalovaná povinna uhradit k rukám žalobcova právního zástupce do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.
Správní rozhodnutí

V záhlaví uvedeným rozhodnutím shledala žalovaná žalobce vinným ze spáchání disciplinárního deliktu (§ 1 odst. 2 Disciplinárního řádu České lékárnické komory), kterého se měl dopustit tím, že v době od 11. 12. 2006 do 24. 2. 2008 a dále v době od 1. 7. 2008 dosud jako jediný společník a statutární zástupce provozovatele Lékárny Tesco Mělník, Vodárenská 3653, Mělník, společnosti EDUKAFARM, s. r. o. připustil provoz lékárny bez osoby, která by měla Českou lékárnickou komorou (dále jen „ČLK“) vydáno osvědčení k výkonu funkce odborného zástupce pro uvedenou lékárnu.

Tímto svým jednáním podle žalované porušil povinnost vykonávat své povolání v souladu s jeho etikou, odborně a způsobem stanoveným zákony, povinnost znát a dodržovat vnitřní stavovské předpisy komory, povinnost zajistit vedení lékárny osobou, která je držitelem osvědčení k výkonu funkce odborného zástupce vydaného Českou lékárnickou komorou, a povinnost zachovávat respekt k orgánům stavovské samosprávy ve smyslu § 9 odst. 2 písm. a), b) zákona č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře (dále jen „zákon č. 220/1991 Sb."), § 7 odst. 1 písm. a), b) Organizačního řádu ČLK, § 1 odst. 1 a 2 Licenčního řádu ČLK a bodu 6 a 12 Etického kodexu ČLK.

Za to uložila čestná rada ČLK žalobci podle § 18 odst. 3 písm. a) zákona č. 220/1991 Sb. a § 16 odst. 3 písm. a) Organizačního řádu ČLK disciplinární opatření, a to pokutu ve výši 30.000 Kč.

II.
Rozsudek Městského soudu v Praze

Na základě podané žaloby Městský soud v Praze rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Při posouzení, zda je žalobce vinným ze spáchání disciplinárního deliktu, vyšel soud z nesporných skutečností, tedy že žalobce byl jednatelem a jediným společníkem právnické osoby EDUKAFARM, s. r. o. a že provozovatelem lékárny byla tato společnost (nikoli žalobce jako jednatel společnosti). Pro to, aby společnost mohla provozovat lékárnu, přitom nemusí být statutární orgán členem ČLK. Skutečnost, že v daném případě byl statutární zástupce provozovatele členem ČLK, neznamená, že by z tohoto titulu bylo možné vyvodit vůči němu deliktní odpovědnost.

Zákon č. 160/1992 Sb., o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních (dále jen „zákon č. 160/1992 Sb.") upravuje v § 14 postup v případě, že dojde k porušení povinností stanovených tímto zákonem, a to tak, že orgán příslušný k registraci může provozovateli uložit pokutu za porušení povinnosti vyplývající z tohoto zákona. I z tohoto ustanovení podle soudu vyplývá, že deliktní odpovědnost lze vyvodit pouze vůči provozovateli, kterým byla v daném případě právnická osoba, a nikoli vůči jejímu statutárnímu orgánu.

Pokud žalovaná konstatuje, že se žalobce jako člen ČLK dopustil svým jednáním porušení vnitřních norem ČLK, nepovažuje soud porušení jednotlivých ustanovení za tak zásadní, aby z nich bylo možné vyvodit deliktní odpovědnost. Žalobce jako člen ČLK má samozřejmě obecnou povinnost dodržovat zákony a vnitřní předpisy komory, nelze však pominout, že ve správním řízení nebyl v postavení člena ČLK, který by provozoval lékárnu, ale jako statutární orgán provozovatele.

Argumentace žalované analogickým použitím přestupkového zákona není podle soudu na místě, neboť celý přestupkový zákon je založen na tom, že lze vyvodit odpovědnost pouze ve vztahu k fyzickým osobám. Z této zásady vychází i odpovědnost právnických osob stanovená v § 6 tak, že za porušení povinnosti uložené právnické osobě

odpovídá podle tohoto zákona ten, kdo za právnickou osobu jednal nebo měl jednat. Ze zákona o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních vyplývá, že provozovatelem nestátního zdravotnického zařízení může být jak osoba právnická, tak osoba fyzická a podle toho je nutno rozlišovat, kdo a za jakých podmínek může právnickou osobu postihnout.

Z ustanovení § 9 zákona č. 160/1992 Sb. vyplývá podle soudu zcela jednoznačná povinnost, a to pouze právnické osobě jako provozovateli nestátního zdravotnického zařízení, ustanovit odborného zástupce, který musí splňovat zákonné předpoklady a dále pak i povinnost s tímto odborným zástupcem uzavřít pracovní smlouvu nebo smlouvu o obdobném pracovněprávním vztahu. Pokud provozovatel tuto svou povinnost poruší, může mu být podle § 14 téhož zákona uložena pokuta, případně zrušena registrace. Příslušným k jejímu uložení je však ze zákona pouze orgán příslušný k registraci – v daném případě Krajský úřad Středočeského kraje.

Pokud tedy žalovaná uložila pokutu žalobci, který byl pouze statutárním orgánem provozovatele, učinila tak podle soudu v rozporu se zákonem, neboť žalobci povinnost ustanovit odborného zástupce zákon neukládá, a nemohl tak svým jednáním naplnit skutkovou podstatu disciplinárního deliktu spočívajícího v závažném porušení povinnosti ČLK tím, že připustil provoz lékárny bez osoby, která by měla mít ze strany ČLK vydáno osvědčení k výkonu funkce odborného zástupce.

III.
Kasační stížnost

Rozsudek Městského soudu v Praze napadla žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností. Soud podle jejího názoru v odůvodnění napadeného rozsudku neobjasnil, proč nepovažoval porušení jednotlivých ustanovení citovaných v rozhodnutí stěžovatelky za tak zásadní, aby z nich bylo možné vyvodit deliktní odpovědnost žalobce. Závěr soudu je proto podle jeho názoru nepřezkoumatelný. Míra této závažnosti je přímo úměrná významu porušených povinností a stěžovatelka považuje obecně provozování lékárny bez osvědčení dle § 1 odst. 2 Licenčního řádu ČLK za velmi závažné porušení povinností člena ČLK, neboť porušením této povinnosti je zcela vyloučeno plnění zákonného účelu ČLK, jak vyplývá z § 2 odst. 1 zákona č. 220/1991 Sb.

Za nesrozumitelné považuje stěžovatelka také odmítnutí analogie k § 6 přestupkového zákona. Disciplinární odpovědnost členů ČLK podle stavovských předpisů, zejména Disciplinárního řádu, je naprosto stejným způsobem založena pouze na odpovědnosti ve vztahu k fyzickým osobám, a nikoliv osobám právnickým. Pokud pak soud odkazuje na povinnosti vyplývající ze zákona č. 160/1991 Sb., stěžovatelka upozornila, že disciplinární obvinění na porušení ustanovení tohoto zákona nestojí a ve výrokové části rozhodnutí ani v jeho odůvodnění odkaz na tento zákon uveden není. Stěžovatelka se proto i nadále domnívá, že analogie ustanovení § 6 přestupkového zákona je přiléhavá a že soud v tomto ohledu nesprávně posoudil právní otázku ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatelka dále odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2011, sp. zn. 6 Ads 126/2011, ve kterém soud dospěl k závěru, že požadavek na získání osvědčení podle Licenčního řádu nevytváří jen „další formální překážku“, ale představuje prosazení zájmu na tom, aby v nestátním zdravotnickém zařízení působila odpovědná osoba, jež bude činnost takového zařízení týkající se poskytování zdravotní péče řídit a za ni i odpovídat.

Je podle stěžovatelky nesporné, že tato povinnost byla porušena členem ČLK, který funkci odborného zástupce vykonával a který byl rovněž samostatně v jiném řízení disciplinárně potrestán. Stejně tak je ovšem podle stěžovatelky nesporné, že předmětná lékárna byla provozována v rozporu s citovaným stavovským předpisem a Nejvyšším správním soudem shora akcentovaný účel tak nemohl být realizován. Ten, kdo lékárnu provozuje, je její provozovatel. Pokud je pak provozovatel členem ČLK, podléhá podle stěžovatelky její disciplinární pravomoci.

Stěžovatelka odkázala na § 7 odst. 1 písm. a) a b) Organizačního řádu, na bod 6 a 12 Etického kodexu a na § 9 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 220/1991 Sb. Všechny zde uvedené povinnosti je podle jejího názoru povinen jako člen ČLK znát a dodržovat také žalobce. Pokud právnická osoba, ve které žalobce vykonával funkci statutárního orgánu jako její jediný jednatel, jakož i její jediný společník, provozovala lékárnu v rozporu se stavovskými předpisy, které je žalobce povinen znát a dodržovat, a žalobce přesto tento stav připustil a nijak proti němu nezasáhl (odborného zástupce neupozornil, provoz lékárny nepřerušil), dopustil se podle stěžovatelky porušení povinností vyplývajících mu z jeho členství v ČLK.

Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

IV.
Vyjádření ke kasační stížnosti

Žalobce se ke kasační stížnosti vyjádřil přípisem ze dne 27. 3. 2012. V plném rozsahu odkázal na text žaloby a jejího doplnění. Žalobce v případě lékárny Tesco Mělník nevykonával soukromou lékárnickou praxi ve smyslu Licenčního řádu ČLK, ani nebyl odborným zástupcem osoby, která nestátní zdravotnické zařízení provozovala. Nebyl tedy „lékárníkem“ či „farmaceutem“ ve smyslu § 4 Licenčního řádu komory, a povinnosti stanovené Licenčním řádem se na něj proto nevztahují.

Z žádného zákonného ustanovení ani stavovského předpisu pak nevyplývá povinnost právnické osoby, a tím méně člena jejího statutárního orgánu, která provozuje lékárnu, být držitelem osvědčení ČLK či zajistit její vedení osobou, která je držitelem takového osvědčení.

Žalobce se tedy nedopustil porušení stavovských předpisů ČLK, a napadené správní rozhodnutí proto považuje za odporující jak zákonným předpisům, tak i předpisům stavovským. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V.
Relevantní právní úprava

Podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 220/1991 Sb. komory dbají, aby členové komor vykonávali své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony a řády komor.

Podle písm. b) téhož ustanovení komory zaručují odbornost svých členů a potvrzují splnění podmínek k výkonu lékařského, stomatologického a lékárnického povolání podle zvláštních předpisů.

Podle § 9 odst. 2 zákona č. 220/1991 Sb. má každý člen komory povinnost a) vykonávat své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony, b) dodržovat organizační, jednací, volební a disciplinární řád komory.

Podle § 13 odst. 3 tohoto zákona může čestná rada okresního sdružení uložit za porušení povinností člena komory uvedených v § 9 odst. 2 tohoto zákona jako disciplinární opatření a) důtku, b) pokutu od 2.000 do 20.000 Kč.

Podle § 18 odst. 3 tohoto zákona může čestná rada komory uložit za závažné porušení povinností člena komory uvedených v § 9 odst. 2 písm. a) zákona jako disciplinární opatření a) pokutu od 3.000 do 30.000 Kč, b) podmíněné vyloučení z komory, c) vyloučení z komory.

Podle § 1 odst. 2 Licenčního řádu ČLK musí být každý, kdo chce odborně vést lékárnu výkonem soukromé lékárenské praxe nebo jako odborný zástupce podle zákona, držitelem osvědčení k výkonu soukromé praxe, vydaného na základě zákona o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře.

Podle § 7 odst. 1 Disciplinárního řádu ČLK je k vedení disciplinárního řízení v prvním stupni příslušná čestná rada okresu toho okresního sdružení, jehož byl disciplinárně obviněný lékárník členem v době, kdy se měl dopustit disciplinárního provinění.

Pokud je předmětem disciplinárního deliktu závažné porušení povinnosti lékárníka, je v prvním stupni příslušná čestná rada komory. Dále je čestná rada komory v prvním stupni příslušná k řízení se členy, kteří se a) dopustili trestného činu v souvislosti s výkonem povolání nebo jiného trestného činu, kterým znevážili pověst profese, b) dopustili zneužití funkcí v kterémkoliv orgánu komory a okresního sdružení, c) opakovaně dopustili disciplinárního deliktu, za který jim bylo uloženo disciplinární opatření čestnou radou okresu.

Podle § 9 odst. 2 zákona č. 160/1992 Sb. je-li provozovatelem nestátního zařízení právnická osoba nebo fyzická osoba, která nemá odbornou způsobilost odpovídající druhu a rozsahu zdravotní péče poskytované nestátním zařízením, je povinna ustanovit odborného zástupce, který musí splňovat podmínky uvedené v odstavci 1. Odborný

zástupce musí být v pracovním poměru nebo v obdobném pracovněprávním vztahu k provozovateli nestátního zařízení, pokud není společníkem obchodní společnosti, která je provozovatelem, a odpovídá za odborné vedení nestátního zařízení.

VI.
Posouzení Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížních bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se v zásadě ztotožňuje se závěry napadeného rozsudku, nad jeho rámec uvádí následující:

Úvodem Nejvyšší správní soud vyjadřuje jistou pochybnost nad právní kvalifikací skutku tak, jak byla provedena stěžovatelkou, od níž se odvíjí rovněž věcná příslušnost čestné rady komory k projednání a rozhodnutí věci. Bez ohledu na to, jak závažné ve smyslu § 7 Disciplinárního řádu se čestné radě komory dané konkrétní provinění jeví, vždy je podle Nejvyššího správního soudu nutno respektovat hranice vytyčené zákonem č. 220/1991 Sb.

Zatímco čestná rada okresního sdružení je podle zákona příslušná k projednání porušení povinností uvedených v § 9 odst. 2 zákona č. 220/1991 Sb., čestná rada komory rozhoduje výlučně o *„závažných porušeních povinností člena komory uvedených v § 9 odst. 2 písm. a) zákona“*. To, který orgán komory bude o věci rozhodovat, se pak rovněž promítá do druhu a výše hrozící sankce (§ 13 odst. 3, § 18 odst. 3 zákona č. 220/1991 Sb.). Bez ohledu na to, o který případ uvedený v § 7 odst. 1 Disciplinárního řádu tedy půjde, vždy bude podmínkou založení věcné příslušnosti čestné rady komory to, že se musí jednat o porušení uvedené v § 9 odst. 2 písm. a) zákona č. 220/1991 Sb. Nestačí tedy porušení (byť i závažné) jakékoli povinnosti, nýbrž musí se jednat o porušení povinnosti vykonávat povolání lékárníka *„odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony“*. Jaké okolnosti či skutečnosti vedly čestnou radu komory k závěru, že právě tato povinnost byla daným obviněným porušena, je pak třeba v odůvodnění rozhodnutí uvést, tj. rovněž v tomto ohledu rozhodnutí náležitě odůvodnit, neboť se jedná o otázku klíčovou pro celé další řízení.

Hlavním důvodem, proč napadené správní rozhodnutí nemůže podle názoru Nejvyššího správního soudu obstát, je však to, že aplikovaná ustanovení citovaná ve výroku rozhodnutí na žalobce za daných okolností vůbec nedopadají. Povinnost získat osvědčení komory totiž svědčí pouze odbornému zástupci pověřenému vedením lékárny, nikoli provozovateli lékárny, natož jeho statutárnímu zástupci.

Uvedené dle názoru Nejvyššího správního soudu plně koreluje s posláním komory, tedy stavovské organizace, jako takové. Tímto je obecně [vedle hájení práv, profesních zájmů a profesní cti jejích členů - § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 220/1991 Sb.] zejména dohled nad *odborností výkonu povolání lékárníka* [§ 2 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 220/1991 Sb.]. Podle § 9 odst. 2 zákona č. 160/1992 Sb. je pak – v případě, že

provozovatelem lékárny je právnická osoba – osobou *odpovědnou za odborné vedení* nestátního zdravotnického zařízení odborný zástupce. Odborný zástupce je rovněž tím, kdo je podle § 1 odst. 2 Licenčního řádu povinen být držitelem osvědčení k výkonu soukromé praxe, vydaného na základě zákona č. 220/1991 Sb.

Disciplinární pravomoc komory tak, jak je právními předpisy, a to jak zákonnými, tak i vnitřními komorovými, upravena, se tedy vztahuje na členy ČLK *vykonávající povolání lékárníka*, tzn. buď fyzické osoby splňující podmínky § 9 odst. 1 zákona č. 160/1992 Sb., nebo – je-li provozovatelem právnická osoba, nebo fyzická osoba, která nemá odbornou způsobilost – ustanovené odborné zástupce ve smyslu § 9 odst. 2 tohoto zákona. Provozovatel lékárny (jde-li o právnickou osobu) ani jeho statutární orgán však pravomoci komory nepodléhá, neboť ve vztahu k jím provozované lékárně nevykonává povolání lékárníka, a dozor nad jeho odborností proto nepřipadá v úvahu.

Z uvedeného vyplývá, že žalobce nebyl v daném případě v postavení, které by umožňovalo vést proti němu disciplinární řízení.

Provozovatel nestátního zdravotnického zařízení pak jistě je odpovědný podle zákona č. 160/1992 Sb., jak správně dovozuje Městský soud v Praze v napadeném rozsudku, zde se však jedná o odlišný právní vztah s odlišnými subjekty a odlišným obsahem.

Lze proto uzavřít, že žalobce *jako statutární orgán provozovatele* lékárny *nepodléhá* disciplinární pravomoci komory, a nemůže být tudíž v tomto svém postavení subjektem deliktního jednání. Ani skutečnost, že žalobce byl v daném případě členem ČLK, pak nemůže na výše uvedeném ničeho změnit, neboť ve vztahu k předmětné lékárně nebyl osobou vykonávající povolání lékárníka.

VII.
Závěr

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek netrpí vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) ani d) s. ř. s. a kasační stížnost proto jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

VIII.
Náklady řízení

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalobce měl ve věci plný úspěch, má tudíž právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). V řízení o kasační stížnosti se jedná o jeden úkon právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) ve výši 2.100 Kč a režijní paušál podle § 13 odst. 3 vyhlášky ve výši 300 Kč, celkem tedy 2.400 Kč. Spolu s daní z přidané hodnoty, kterou je právní zástupce žalobce povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.), činí

celková částka náhrady nákladů řízení 2.880 Kč. Tuto částku je žalovaný povinen uhradit k rukám žalobcova právního zástupce do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 15. srpna 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu